

ODDĚLENÍ
PÉČE O PŘÍRODU A KRAJINU
Jiráskova 1665
530 02 Pardubice
Tel. 951 424 884
e-mail: pardubice@nature.cz
www.nature.cz
IDDS: kpdyvy

Obecní úřad Bezděčín u Trnávky
Bezděčín u Trnávky 19
569 43 Jevíčko

NAŠE ČÍSLO JEDNACÍ: 04741/VC/2024

VYŘIZUJE: Ing. Fišarová

DATUM: 8.8.2024

VĚC: Odborné stanovisko ke stavu lip v obcích Bezděčín u Trnávky a Unerázka

AOPK ČR, Regionální pracoviště Východní Čechy (dále jen „Agentura“), posoudila na základě žádosti OÚ Bezděčín u Trnávky stav dvou lip v obci Bezděčín u Trnávky a stav jedné lípy v Unerázce.

Podkladem tohoto odborného stanoviska byla žádost OÚ Bezděčín u Trnávky ze dne 30.5.2024 a vlastní terénní šetření provedené dne 6.8.2024.

Terénní šetření bylo provedeno s využitím vizuálních metod – hodnocena byla výhradně odolnost stromů proti zlomu. Odolnost proti vyvrácení byla hodnocena pouze na základě viditelných symptomů.

Hodnocení aktuálních charakteristik, jako zdravotní stav (přítomnost růstových defektů, mechanického poškození a napadení patogenními organismy) a vitalita (fyziologická aktivita – životaschopnost) bylo provedeno dle stupnice uvedené ve standardu SPPK A01 001 Hodnocení stavu stromů.

Stupnice zdravotního stavu:

- 1 výborný až dobrý (defekty malého rozsahu)
- 2 zhoršený (mechanické narušení významného charakteru)
- 3 výrazně zhoršený (přítomnost poškození obvykle snižujících dožití hodnoceného jedince)
- 4 silně narušený (souběh defektů či přítomnost poškození výrazně snižujících dožití hodnoceného jedince)
- 5 kritický/rozpadlý strom (akutní riziko rozpadu, případně rozpadlý jedinec).

Stupnice vitality:

- 1 výborná až mírně snižená
- 2 zřetelně snižená (stagnace růstu, prosychání koruny na periferních oblastech)
- 3 výrazně snižená (začínající ústup koruny, odumřelý vrchol koruny)
- 4 zbytková vitalita (větší část koruny odumřelá)
- 5 suchý strom

Stupnice stability:

- 1 výborná až dobrá (nenarušená),
- 2 zhoršená (vyvíjející se staticky významné defekty malého rozsahu bez akutního vlivu na stabilitu hlavních nosných částí, lze většinou řešit běžnými péstebními zásahy),
- 3 výrazně zhoršená (přítomnost staticky významných defektů většího rozsahu, často vyžadující speciální stabilizační zásah),
- 4 silně narušená (přítomnost staticky významných defektů většího rozsahu či souběh defektů výrazně snižující stabilitu jedince, nutný speciální stabilizační zásah s alternativou kácení),

5 kritická (akutní riziko selhání bez možnosti řešení nedestruktivním stabilizačním zásahem). Stabilita stromu hodnotí úroveň rizika selhání stromu vývratem, zlomem kmene nebo odlomením významné části koruny.

Do diagnostického pohledu stability stromu jsou zahrnuty především následující parametry:

- přítomnost defektních větví (tlakové vidlice, poškozená kosterní větvení),
- symptomy infekce hlavních nosných částí dřevními houbami či xylofágním hmyzem,
- přítomnost dutin a výletových otvorů,
- habituální defekty (významně zvýšené těžiště koruny, asymetrická koruna),
- výskyt přerostlých sekundárních výhonů,
- trhliny v hlavních nosných částech stromu,
- nekompensovaný náklon kmene,
- symptomy infekce či narušení mechanicky významného kořenového prostoru.

Při místním šetření bylo zjištěno následující:

Lípa srdčitá (*Tilia cordata*) rostoucí na pozemku p. č. 449/4 v k. ú. Bezděčí u Trnávky, u autobusové zastávky na návsi

Stav lípy byl vyhodnocen již v letech 2019 a 2021. Z odborného stanoviska č. j. 04208VC/21 vypracovaného dne 12.8.2021 citujeme:

Lípa roste solitérně. Kmen o průměru cca 100 cm je zdravý a ve výšce cca 3,5 m se větví na tři silné terminály. Koruna je pravidelně zavětvená, typického habitu, se symptomy mírného chřadnutí. Kořenové náběhy jsou vyvinuté, nepoškozené. Vitalita je mírně snižená, zdravotní stav je dobrý. Stabilita byla vyhodnocena jako dobrá až zhoršená. Lípu lze v současné době ponechat bez zásahů. Dle jejího aktuálního stavu lze v dalších letech doporučit ošetření v rozsahu zdravotního, popř. redukčního řezu.

Dle aktuálního stavu zjištěného dne 6.8.2024 je kmen dosahující průměru cca 110 cm na povrchu zdravý. V úrovni půdy mezi dvěma kořenovými náběhy byly nalezeny symptomy malého poškození s následkem infekce. Od roku 2021 došlo k progresivnímu poklesu vitality. Koruna je řídce olistěna, čepele listů jsou malé, mírně chlorotické.

Závěr:

Zdravotní stav lípy byl vyhodnocen jako zhoršený, vitalita jako výrazně snižená až zbytková. Příčinou nevratného chřadnutí mohou být biotické nebo abiotické faktory (vzhledem k blízkosti silnice u autobusové zastávky lze zahrnout jako možný negativní vliv také zimní údržbu posypovou solí). Zlepšení stavu nelze očekávat, a proto je řešením odstranění lípy (výhledově do dvou let).

Lípa srdčitá rostoucí na pozemku p. č. 501/2 v k. ú. Bezděčí u Trnávky, na břehu potoka v blízkosti rodinných domů čp. 14 a 40

Lípa roste ve spodní části svahu nad levým břehem toku. Kmen dosahuje průměru cca 100 cm. Od paty kmene do výšky cca 5 m je poškozená borka, místy s uzavřenou trhlinou. Kmen se postupně větví do koruny. Koruna je pravidelně zavětvená, vitální. V koruně nebyly patrné suché větve, pahýly po ulomených větvích ani symptomy klesající vitality. Kořenové náběhy jsou vyvinuté. Stanovištní podmínky jsou velmi dobré. Na kmeni ani kosterních větvích nebyly zjištěny nezhojené rány ani místa se známkami kolonizace houbovými patogeny.

Závěr.

Zdravotní stav lípy je dobrý, vitalita byla ke dni místního šetření vyhodnocena jako výborná. Agentura konstatuje, že za standardních povětrnostních podmínek není okolí lípou ohroženo. Standardní podmínky jsou takové poměry, na které je strom zvyklý, to znamená, které nepřekračují běžné limity. Riziko selhání dřevin mohou zásadním způsobem ovlivnit nepředvídatelné vnější vlivy jako je například extrémní rychlost větru, turbulentní proudění větru, silná námraza či silná zátěž mokrým sněhem apod. Stav lípy je vhodné sledovat v různých obdobích vegetace z důvodu posouzení vitality, napadení škůdci nebo v době růstu plodnic hub.

Lípa srdčitá rostoucí na hranici pozemků p. č. 9/1 a 270 v k. ú. Unerázka

Solitérně rostoucí lípa se nachází u křížku před domem čp. 8 v Unerázce, v blízkosti silnice. Kmen lípy dosahuje ve výčetní výšce průměru 90 – 95 cm. Kmen je na povrchu zdravý, ve výšce 3 - 3,5 m se větví na čtyři silné kosterní větve. Úžlabí dvou kosterních větví směrem k domu je defektní. V celém objemu koruny byl proveden v nedávné době obvodový redukční řez. Kosterní větve byly částečně vyvětvěny. Na řez lípa zareagovala vytvořením nového hustého obrostu v blízkosti řezných ran jak na periferii koruny, tak ve spodní části na kosterních větvích. Nové výhony dosahují průměru do 2 – 3 cm.

Již v roce 2023 vykazovala lípa pokles vitality (zmenšené listy), v letošním roce je koruna řídce olistěna, čepele listů jsou velmi malé a v koruně se vyskytují slabé suché větve nižšího řádu a jedna suchá kosterní větev směřující k domu. Kořenové náběhy jsou vyvinuté, nepoškozené.

Část plochy pod korunou lípy, mezi krajnicí silnice a patou kmene, je pravidelně „ošetřována“ herbicidem. Nelze vyloučit, že použití herbicidu se podílí na výsledném stavu lípy.

Závěr:

Zdravotní stav lípy byl vyhodnocen jako dobrý až zhoršený a vitalita jako zbytková. V současné době se lípa jeví jako neperspektivní. Agentura navrhuje provést v místě aplikace postřiku herbicidu dostatečnou zálivku vodou (musí dojít k dostatečnému provlhčení půdy, neměla by v místě mělkého příkopu zůstat stojatá voda). Nedojde-li během vegetace v roce 2025 ke zlepšení, je vhodné lípu odstranit a nahradit novou výsadbou.

„otisk hranatého razítka“

(podepsáno elektronicky)

Ing. Josef Rusňák

ředitel RP

v z. Ing. Marcela Hausvaterová

vedoucí oddělení péče o přírodu a krajinu